

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Lovforslagets hovedformål er at sikre såvel råstofmyndighederne som råstof erhvervet et mere hensigtsmæssigt administrationsgrundlag og en mere hensigtsmæssig råstofindvinding i forbindelse med udløbet 1. juli 2003 af de anmeldte rettigheder til indvinding af andre råstoffer end sand, grus og sten, det vil sige kalk, kridt, ler, tørv etc.

Indvinding af andre råstoffer end sand, sten og grus i henhold til anmeldte rettigheder kan efter råstoflovens § 52 indtil 1. juli 2003 ske uden tilladelse efter råstofloven. En indehaver af en anmeldt ret kan inden dette tidspunkt påbegynde indvinding uden ansøgning efter råstofloven på de vilkår, der fulgte med godkendelsen af den anmeldte ret, dog først efter at have givet amtet meddelelse herom.

Fra 1. juli 2003 bortfalder den anmeldte ret, medmindre der er meddelt tilladelse til indvinding efter råstoflovens almindelige bestemmelser. Det vurderes, at der uden den foreslåede lovændring vil blive søgt indvindingstilladelse på stort set alle anmeldte rettigheder, selvom der først er behov for at tage dem i brug til indvinding på et senere tidspunkt, alene for at bevare den retsstilling, der i dag i erstatningsmæssig henseende er knyttet til en anmeldt ret.

Lovforslaget giver indehavere af anmeldte rettigheder mulighed for at få retten til indvinding på arealer med anmeldte rettigheder forlænget i yderligere 25 år. Indehavere af anmeldte rettigheder behøver efter lovforslaget ikke søge om indvindingstilladelse, før der er behov for det. Det medfører tillige, at amterne vil få fordelt sagsmængden over tid. Det samme vil gælde eventuelle erstatningsager efter grundlovens § 73 i forbindelse med afslag eller vilkårstilladelse ved ansøgning om indvindingstilladelse på en forlænget anmeldt ret.

Derudover indeholder lovforslaget en ændring af reglerne for råstofindvinding i internationale naturbeskyttelsesområder og på vanddybder mindre end 6 meter på søterritoriet og kontinentalsoklen, således at

ministerens beføjelse til at meddele dispensation til indvinding også kommer til at omfatte andre råstofftyper end sand, grus og sten.

2. Hovedpunkterne i lovforslaget

Anmeldte rettigheder

Med forløberer for råstofloven, Lov om udnyttelse af sten, grus og andre naturforekomster i jorden og på søterritoriet, fra 1972, Folketingets forhandlinger (72 sp. 3078-3097), blev der indført en generel regulering af råstofindvindingen, således at enhver indvinding krævede tilladelse. Undtagelse fra kravet om tilladelse kunne opnås ved at anmelde sine indvindingsrettigheder til amtsrådene og dokumentere lovligheden heraf. Amtsrådet kunne derefter i forbindelse med godkendelse af den anmeldte ret knytte vilkår om efterbehandling m.v. til de endnu ikke ibrugtagne dele af arealerne.

Der blev indgivet cirka 3000 anmeldelser om erhvervsmæssig råstofindvinding efter 1972-loven. Det fremgår af bemærkningerne til forslaget til 1972-loven (FT 72 tillæg A sp. 1939), at forbud mod indvinding kun nedlægges i tilfælde, hvor den fortsatte råstofindvinding vil komme i strid med samfundsmæssige hensyn af betydelig vægt. I sådanne tilfælde kunne det tænkes, at der allerede i henhold til anden lovgivning, f.eks. sundhedslovgivningen, vil være hjemmel til at udstede forbud, uden at noget tab kunne forlanges erstattet, men også hvor et forbud alene kunne støttes på bestemmelsen i råstofloven af 1972, kunne indgrebet være begrundet i så kvalificerede samfundsmæssige hensyn, at tabet efter sædvanlig opfattelse ikke kunne forlanges erstattet. Var forbuddet ikke begrundet i så kvalificerede samfundsmæssige hensyn, at tabet efter sædvanlig opfattelse ikke kunne forlanges erstattet, kunne et forbud udløse erstatning.

Der blev i forbindelse med en lovændring i 1977 (FT 72 tillæg A sp. 1939), (FT 1976-77 tillæg A sp. 2556-2558) fastsat en afviklingsordning på 25 år for anmeldte rettigheder for ler, kalk, kridt, moler, granit m.m. Rettighederne bortfalder dermed 1. juli 2003.